

За інформацією Національного банку України, за січень-червень 2016 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій в Україні становив близько 2 млрд. дол. США, значна частина з яких припадає саме на аграрний сектор. Та зважаючи на величезний потенціал нашої держави, ця сума може бути збільшена у декілька разів. Однак, для того, аби вона була збільшена, необхідно значно підвищувати інвестиційну привабливість, що можливо за допомогою комплексу факторів, першочерговими з яких є наведення ладу у побудові бізнесу, а також залучення коштів для проведення модернізації. Наведемо механізми для залучення коштів, які можуть використовувати аграрії в Україні.

1. Класичне банківське кредитування. Проте, у нашій державі кредитування не відіграє такої значної ролі, як у країнах Західної Європи. Ставки за кредитами зависокі, а умови – не вигідні.

2. Використання векселів, що дає можливість відстрочення платежу до 9-ти місяців без використання банківського кредиту за допомогою послуги авалювання векселя, згідно з якою, банк гарантує продавцеві оплату за виписаним аграрієм векселем.

3. Можливо також використовувати аграрні розписки – новітній механізм, який передбачає залучення коштів аграріями для своєї діяльності під заставу майбутнього сільськогосподарського врожаю (товарна грошова розписка), або можливості здійснення виплат у майбутньому (фінансова аграрна розписка) [2]. Використання аграрних розписок набирає дедалі більшої популярності. Зокрема, на сьогодні цей механізм доволі успішно працює у рамках пілотного проекту у 4 областях – Харківській, Полтавській, Вінницькій та Черкаській.

4. Приватні інвестиційні фонди також є можливим засобом отримання значних коштів; на існує ряд інвестиційних фондів, які готові вкладати кошти у вітчизняні підприємства. Через брак коштів у вітчизняних, варто звернути увагу на міжнародні фонди, які реально зацікавлені інвестувати у перспективні проекти в агросфері.

У сфері міжнародного кредитування найбільшим фінансовим інвестором в Україні виступає Міжнародний банк реконструкції і розвитку (ЄБРР), діяльність якого спрямована на поліпшення і збільшення частки приватної та підприємницької діяльності. Зокрема, за офіційною статистикою, станом на кінець червня 2016 року, ЄБРР взяв зобов'язання щодо виплати майже 12 млрд. євро в рамках 364 інвестиційних проектів у нашій країні.

Однак, використання будь-якого із зазначених механізмів є ускладненим без проведення роботи над оптимізацією моделі та приведенням до ладу відносин всередині агропідприємства. За даними ALEXANDROV&PARTNERS, власники українського бізнесу майже не приділяють уваги здійсненню інвестиційної підготовки [1].

Тому для залучення інвестицій потрібно здійснити інвестиційну підготовку: максимально здійснити упорядкування власного бізнесу, зробити його прозорим і зрозумілим, налагодити правове підґрунтя користування земельним банком, і тоді питання залучення коштів буде вирішено максимально вигідно і швидко.

Таким чином, необхідність залучення інвестицій, з урахуванням комплексу економічних та політичних проблем, наразі постає гостро як ніколи. Докорінні зміни структури експорту, а також наявність значного потенціалу нашої держави свідчать, що зупинятися не можна. Однак, на нашу думку, без залучення інвестицій, модернізації виробництва і підвищення ефективності робіт – будь-який бізнес, навіть успішний, приречений на поразку.

Перелік посилань:

1. *Ефективний агробізнес*. – К.: Видавничий дім «КІІЙ», 2016. – 152 с.
2. *Про аграрні розписки [Електронний ресурс]* : Закон України від 06.11.12 р. № 5479-VI / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5479-17>

ОЦІНКА ТА ЗАСОБИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРОСФЕРИ

*Л.О. Мармуль, д.е.н., професор
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ*

Стратегічна місія (мета) діяльності підприємств агросфери та стратегічне системне управління ними є важливою передумовою її ефективного функціонування, особливо умовах гострої конкуренції на аграрних ринках. Стратегії повинні стосуватися всіх напрямів діяльності аграрних підприємств, та насамперед, їх фінансово-економічної безпеки. Це тим більше слушно, що в умовах нестабільності соціально-економічного та геополітичного середовища належне управління без-

пекою ускладнене низкою проблем. Передусім, це такі, як нестабільність економіки, монетарної політики та їх державного регулювання, недосконалість нормативно-правового середовища, значна тінізація фондового та інших ринків, тиск з боку більш потужних конкурентів, прояви рейдерства, недостатність фінансового забезпечення соціального захисту населення, безробіття на селі тощо.

За таких умов при стратегічному управлінні фінансово-економічною безпекою підприємств агросфери потрібно враховувати циклічність розвитку та особливості трансформацій вітчизняної економіки. Від цього залежить вибір інструментів, методів і моделей безпеки суб'єктів господарювання. Є необхідність використання системного, ситуаційного та цільового підходів при виборі стратегічних пріоритетів розвитку [1, с. 214]. В умовах невизначеності зовнішнього середовища це дозволяє окреслити його перспективи з урахуванням ризиків. Важливо застосовувати новітні, але перевірені практикою методи, інструменти й моделі стратегічного управління. Це дозволить правильно оцінити рівень ресурсного забезпечення, спеціалізації, розміри та фінансово-економічну стійкість аграрних підприємств як запоруку їх безпеки.

Стратегічні й тактичні показники діяльності щодо формування фінансово-економічної безпеки підприємств агросфери дозволяють посилити ефективність усієї планової роботи. Наразі, вони використовуються для обґрунтування не тільки одного управлінського рішення, а для сукупності можливих варіантів поведінки суб'єкта господарювання залежно від змін у зовнішньому середовищі. Визначальні завдання фінансово-економічної безпеки у процедурі стратегічного планування полягають в оцінці рівня й описі характеристик стану безпеки за кожною стратегічною альтернативою, дослідженні ризиків і чинників впливу на реалізацію стратегії. Вони стосуються узгодження обраної стратегії розвитку підприємства з основами його життєдіяльності при формуванні кінцевої стратегії, моніторингу стану безпеки та врахування його зміни при коригуванні загальної стратегії розвитку.

Роль стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є істотною [2, с. 67]. Разом з корпоративною стратегією вона окреслює мету, напрями і перспективи більш передбачуваного його розвитку, що, у свою чергу, є основою гарантування ефективності та стабільності функціонування. Формування стратегії фінансово-економічної безпеки аграрних підприємств доцільно проводити з урахуванням поточного етапу їх життєвого циклу, оскільки між ними існує тісний зв'язок. В свою чергу, життєвий цикл формується під впливом розвитку галузі, технології, товару, організаційних форм бізнесу, працівників.

Це потребує постійного вивчення внутрішніх та зовнішніх процесів, які відбуваються всередині та за межами підприємств. Вибір стратегії зміцнення фінансово-економічної безпеки багато в чому залежить від конкурентних позицій суб'єктів господарювання. Адже здатність функціонувати стабільно досягається за рахунок конкурентних переваг, тобто сукупності чинників та параметрів, що забезпечують їх впізнання і виокремлення із загальної сукупності конкурентів на аграрних ринках.

Обґрунтування та реалізація стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки аграрних підприємств за своєю суттю є елементом стратегічного управління [3, с. 251]. Це визначається як багатоплановий, формально-поведінковий процес. Він допомагає формулювати та виконувати ефективні управлінські рішення, що сприяють забезпеченню відносин між організацією, включаючи її окремі частини, та зовнішнім середовищем, а також досягненню встановлених цілей. Це також процес, за допомогою якого менеджмент підприємства здійснює довгострокове керівництво, визначає цілі діяльності, розробляє стратегію їх досягнення, враховуючи всі релевантні умови.

Він також забезпечує виконання відповідних планів, постійно розвиваючись і змінюючись. Необхідність підтримки стратегічної орієнтації робить процес стратегічного управління фінансово-економічною безпекою безперервним і динамічним. Це визначає його основною метою забезпечення виконання планових показників у межах підсистем безпеки. Загалом, її досягнення є підґрунтям для створення стійких умов динамічної конкурентоспроможності і фінансово-економічної стійкості суб'єктів господарювання в довгостроковій перспективі й сталого розвитку загалом.

Перелік посилань:

1. *Мойсеєнко І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с.*
2. *Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В. ; [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів, 2012. – 386 с.*
3. *Ковальчук Н. О. Підходи щодо оцінювання фінансово-економічної безпеки вітчизняних підприємств / Н. О. Ковальчук, А. Г. Корбутяк // БізнесІнформ. – 2014. – № 10. – С. 249-255.*